

NR 9
OKTOOBER
2019

Lääne-Nigula valla ajaleht

Kaks aastat valdade ühinemisest – vahekokkuvõte

Mikk Lõhmus
Vallavanem

Tänavu oktoobris mõõdab kaks aastat valdade ühinemisest ja jälle käes aeg vahekokkuvõtete tegemiseks.

Õigusaktide ühtlustamine on lõpusirgel

Kahe aastaga on ühtlustatud valdav osa seniste valdade õigusaktidest, toetustest ja teenustest. Iga piirkond on midagi võitnud, olgu selleks siis kõrgem sünnitoetus või kooliminekutoetus. Põhimõtteliselt on tänase seisuga ühtlustamata veel kolm olulist õigusakti:

- Sporditegevuse rahastamise kord;
- Mittetulundusühingute rahastamise kord;
- Lasteaia kohatasude kord.

Kõik nimetatud õigusaktid on kavas kehtestada veel käesoleval aastal.

Suuremahulistest dokumentidest on pooleli Lääne-Nigula valla üldplaneeringu menetlus ning veel käesoleval aastal jõuab volikogu lauale ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava.

Enim on panustatud haridusse

Ühinemisejärgselt on kõige enam panustatud haridusvaldkonda. Ühest küljest on haridusvaldkonna palgad tõusnud kõige kiiremini, kuid teisest küljest on elu ise seadnud uued eesmärgid:

- 2018. vabastasime kõik Lääne-Nigula lapsed lasteaia söögi- ja tasumiseks;
- 2019. avati Linnamäel uus lasteaiarühm;
- Täna on kõik valla lasteaiad ja koolid tagatud koolipsühholoogiaga ning enamikes lasteaiades ja koolides on tagatud ka eripedagoogi olemasolu – 2020. tahame jõuda selleni, et eripedagoog on tagatud kõikides valla lasteaiades ja koolides.

Tänavu tähtsaks kogukonnakogud

Kui osavallakogud toimetavad juba ühinemisest alates, siis 2019 tekkisid kohapealse initsiatiivina Taebla, Palivere ja Risti kogukonnakogud. Kogusse kuulvad piirkonnast valitud volikogu ja vallavalitsuse liikmed, külanemad, kooli- ja lasteaia hoolekogu liikmed ja ettevõtjate esindajad. Olgu üle nimetatud ka kogude esimehed – Ristil Neeme Suur, Taeblas Jüri Bachman ja Paliveres Risto Roomet. Kogude koosseisude ja protokollidega võib tutvuda valla veebilehel <https://www.laenenigula.ee/kogukonnakogud>

Investeeringud järgivad ühinemislepingut

Investeeringute põhimõtted tulenevad ühinemislepingus kokkulepitust ja usalduse ja hea halduskultuuri märgiks on nende kokkulepete täitmine.

Kullamaa investeeringute põhiorhk on olnud kohalikud teed ning Kullamaa Keskkool. Ühinemislepingus teedele eraldatud summast on kulutatud üle poole, samuti on iga-aastaselt panustatud keskkooli remonti. Suuremad tööd on veel ees – 2020/2021 on kavas keskkooli hoone soojustamine ja küttesüsteemi rekonstrueerimine.

Linnamäe piirkonna väljakutseks on kooli aula ehitus. Lehe ilmumise ajal peaks lõpuks toimuma ehituslepingu allkirjastamine ja 2021. alguseks peaks kõik kenasti valmis olema. Ühinemislepingu välise, kuid elust tulnud investeeringuna tuli tänavu rajada uus moodul-lasteaiarühm.

Martnas on kõige kulukamaks objektiks 2019. aastal oli 108 000 eurot maksev lasteaia soojustamine, see töö lõpetatakse oktoobri lõpuks. Samuti on 2 kahe aastaga täidetud ühinemislepingus olnud teede investeeringute kava. KIKI otsust ootab Rõude veevärgi rekonstrueerimine, ühinemislepingus kavandati sellele 50 000 eurot, kuid täna on selge, et valla omafinantseeringu suuruseks kujuneb ca 150 000 eurot. Omamoodi investeeringuks on ka hüljatud hoonete

Lasteaed

lammutamine, 2018. lammutati Putkaste 1 hoone Martnas ja praegu tegeletakse järgmiste lammutusprojektidega.

Noarootsi investeeringud on suunatud teedesse ja sadamatesse. Näiteks investeerisime Noarootsi teedesse tänavu 287 000 eurot, tolmuvaabaks said Telise tee, Tahu tee, Rooslepa külatee jne. 2020. aasta väl-

jakutseks on Österby sadamahoone ehitus ja sadama süvendamine, kuid jätkuvad ka teetööd. Kahjuks on kohtuvaidlus peatanud Hara sadama arendamise.

Nõva ühinemislepingu prioriteet oli Nõva sadam ning käesoleva aasta augustis toimunud Nõva sadama omandamine ühinemislepingu täitmisel oluline samm. Nõval on aga oluliselt panustatud valdkonnadesse, mis ühinemislepingu kohaselt ei eeldanud suuri investeeringuid, aga reaalne elu seadis valla

fakti ette – kui joogivesi juua ei kõlba, reoveenäitajad korrast ära või kortermajades ei ole sooja – siis kõik muud tegevused peavad jääma tahaplaanile. Täna on Lääne-Nigula Varahalduse poolt tehtud suured investeeringud soojamajandusse (ca 70 000 eurot) ning vald koostöös AS Haapsalu Veevärk kavandab suuremahulist veevärgi rekonstrueerimist, valla omafinantseeringuks kujuneb ca 100 000 eurot.

Palivere suurinvesteeringuks on tänavavalgustuse rekonstrueerimine. Täna on Keskkonnainvesteeringute Keskus positiivse toetusotsuse teinud, projekteerimine töös ning järgmisel aastal läheb ehituseks. Selle töö kogumaksumuseks (koos toetusega) on üle 400 000 euro. Iga aasta on panustatud kooli, see aasta sai tehtud muuhulgas kooli fuajee.

Ristil ei näinud ühinemisleping ette suuri investeeringuid (kultuurikeskus, noortekekus ja lasteaia laiendus valmisid enne ühinemist), põhiorhk aga on olnud lasteaiad – tänavu sai tehtud rühmaruumi põrand ja järgmisel aastal viiakse kogu hoone keskküttele.

Taebla põhiinvesteering on teadagi Euroopa Liidu toel ehitatav Taebla Kool. Tööd on graafikus ja aasta lõpuks peaks hoone valmis olema, välitööd

Koolimaja

ja vana hoone lammutus võtavad veel aega. Juba 2018. valmis Taebla Lasteaia rekonstrueerimine ning tänavu sai valmis ka Euroopa Liidu toel tehtav Nurmee tänava ja tööstusala teede rekonstrueerimine.

Linnamäel avati jalgpalliväljak

Cynne Põldäär

28. septembril, Maal elamise päeval ja üleeuroopalisel spordinädalal avas Oru Spordiklubi pidulikult Linnamäe jalgpalliväljaku, mis on suuresti rajatud kogukonna toel.

Avakõnes tänas spordiklubi juhatuse liige Renek Loorens kohalikke ettevõtjaid, kes väljaku avamisele tugevalt öla alla panid ning lubas, et spordiklubi jätkab väljaku arendamist ning rajab võimalused ka kergetõustikualade harrastamiseks. Juba praegu saab läbi viia jalgpallilaagreid.

Kuigi sõprusmatš peeti ja torti söödi laupäeval, on väljak juba mõnda aega kohalike spordisõprade päralt olnud. Väljakust on suur abi Oru koolile, sest nüüd on laste sportimis-tingimused tunduvalt paranenud.

Sõpruskohtumises läksidki kokku spordiklubi ning Oru kool, mille võistkonnas jooksid väljakule poisid ja tüdrukud teisest üheksanda klassini. Sel korral veel täiskasvanutest jagu ei saadud, küll aga anti vääriline lahing ja näidati, et nüüd, kus harjutamistingimused tasemel on, tuleb ka „vanadel“ kõvasti treenida, et edaspidi noortele vastu saada.

Jalgpalliväljaku rajamine on ajamahukas ja kallis töö. Kuigi spordiklubi sai Leader-meetmest maksimumtoetuse, tuli suur osa sajatuhandest eurost klubil endal leida. Appi tulid kohalikud ettevõtjad, vald ning piirkonna elanikud, kes läbi kaasava eelarve aitasid muru kastmissüsteemi soetada.

Projekti eestvedajateks olid Kadi Paaliste, Renek Loorens ja Renno Silde. Soovime neile jõudu, häid mõtteid ja tublisid toetajaid ka edaspidiseks.

Spordiklubilased ja toetajad
linti lõikamas. Foto: erakoru

Volikogu arutas eelarvet ja planeeringuid

Neeme Suur
Volikogu esimees

Septembrikuine vallavolikogu istung toimus Taeblas. Istungi pidamiseks vajalik laud oli üles seatud kultuurikeskuse kinosaali põrandale. Volikogu liikmed esitasid ka küsimuse seekordse istungisaali remondi kohta. Volikogu esimees vastas, et saali korrastamine on vallavanemaga jutuks olnud, tõsi, mitte küll kapital-, vaid sanitaarremondina.

Volikogu koosolekul osales 22 volikogu liiget. Päevakorras oli kaheksa punkti.

Kõigepealt andis ülevaate vallavalitsuse tegevusest vallavalitsuse liige, Noarootsi osavallavanem Aivo Hirmo, kes asendas vallavanemat. Hirmo rääkis peaministri külaskäigust Osmussaarele.

Lisaks peaministri külaskäigule andis Hirmo teada, et OÜ Nõva Kilk on lõpuks äriregistrist kustutatud, et kaasava eelarve 8-st objektist on tänaseks 5 valmis ja 3 veel tegemisel. Pooleli on Risti ja Taebla jõuväljakud ja Kullamaa discgolfirada. Samuti oli jutuks, et Taebla Kooli ehitus on graafikus, ja et Oru kooli aula pakkumused on avatud, odavaim pakkumus on volikogu kehtestatud hinnapiiri sees, hetkel pooleli kvalifitseerimisprotsess. Valminud on valla

ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava ning saadetud laiali arvamuste avaldamiseks. Nõva sadama kinnistud on valla poolt omandatud. Pindamistööd on tehtud, pooleli on kruusateede remont.

Peale vallavalitsuse informatsiooni võeti kõne alla valla eelarvestrateegia. Toimus esimene lugemine. Ettekandega esines valla eelarve ja raamatupidamise osakonna juhataja Piret Zahkna, kaasettekande tegid eelarve – ja arenduskomisjoni esimees Jüri Ott ja aseesimees Jaanus Mägi. Valla eelarvestrateegia keskmes on valla ühinemislepingus kokku lepitud investeeringud. Investeeringuid on ette nähtud kõigile valla piirkondadele, kõige suurem nendest on Oru kooli aula ehitus, mille maksumus on pisut üle miljoni euro.

Valla võlakoorumus läheneb paaril järgmisel aastal lubatud 60% piirini ja pisut isegi ületab lubatud piiri, siis hakkab jälle langema. Tööjõu- ja majanduskuludes alates 2021. aastast kulude kasvu ette ei nähta, kulud sõltuvad valla tulude kasvust järgmistel aastatel ja sisemistest ümberkorraldustest. Valla eelarve positsiooni mõjutavad ka muudatused riigi rahanduse reeglites. Nii näiteks hakatakse arvestama valla laenude hulka ka kõiki neid laene, mida võtavad valla poolt asutatud ettevõtted. See seab omakorda rangemad piirid investeerimisele ja laenamisele.

Volikogu liikmetel oli ettekandjatele mitmeid küsimusi. Lõpuks otsustati eelarvestrateegia esimene lugemine lõpetada, korraldada teine lugemine oktoobri volikogus ja määrati muudatusettepanekute tähtaeg.

Kolmanda päevakorrapunktina kinnitas volikogu Lääne-Nigula valla rahvaraamatukogudele mittevajalike teavikute võõrandamise korra.

Ettekande tegi valla kultuuri- ja spordinõunik Varje Paaliste, kaasettekandjad oli kultuuri- ja spordikomisjoni esimees Lauri Lilleoks ning majandus-planeerimiskomisjoni esimees Einar Pärnpuu. Seni oli kehtiv kord Kullamaa valla ja Martna valla, teisel valdadel analoogiline kord puudus. Kord sai koostatud võimalikult lihtne ja raamatukogutöötajale mugav, samuti arvestati täna nii Lääne-Nigula vallas kui mujal välja kujunenud praktikat.

Neljanda päevakorrapunktina andis ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja Heikki Salm volikogule **ülevaate tuulepargi eriplaneeringu seisust.** Kaasettekande tegi Einar Pärnpuu. Enefit Green AS on tagasi võtnud oma esialgse taotluse detailplaneeringu algatamiseks ning teinud ettepaneku läbi viia hoopis eriplaneering. Erinevus seisneb selles, et eriplaneeringu esimeseks etapiks on tuulepargiks sobiliku asukoha otsimine ja analüüsimine. Protsess ise võib võtta aega kaks ja pool aastat.

Eriplaneeringu algatamist on toetanud Martna osavallakogu, Nõva osavallakogu (artikli kirjutamise ajaks ka Kullamaa osavallakogu) ja Risti ja Taebla kogukonnakogud. Noarootsi osavallakogu on seisukohal, et Noarootsi osavalla territooriumile uusi tuuleparke ei peaks planeerima. Einar Pärnpuu andis teada, et volikogu majandus- ja planeerimiskomisjon toetab eriplaneeringu algatamist. Volikogu võttis info teatavaks, otsustamisele tuleb

eriplaneeringu algatamine oktoobri või novembri volikogus.

Viienda päevakorrapunktina toetas volikogu vallavalitsuse eelnõud Tuulerebase planeeringu kinnistu detailplaneeringu mitteamalgatamiseks. Ettekandjateks olid Heikki Salm ja valla maa- ja planeerimisspetsialist Marika Meister, kaasettekandjaks Einar Pärnpuu.

Maaomanik on esitanud Lääne-Nigula Vallavalitsusele taotluse detailplaneeringu algatamiseks eesmärgiga ehitada paadikuur 20 m kaugusele rannajoonest. Selleks peaks vald Keskkonnaametilt taotlema rannaäärse ehituskeeluvööndi vähendamist. Kuna seda on juba üks kord varasemalt proovitud ja vastavat luba Keskkonnaametilt ei saadud, siis oli volikogu nõus vallavalitsuse ettepanekuga uut planeeringut mitte algatada. Omanikul on võimalus ehitada paadikuur pisut kaugemale, ehituskeeluvööndist väljapoole.

Kuuendas päevakorrapunktis seadis volikogu hoonestusõiguse OÜ Kultuurisaal kasuks. See otsus oli vajalik Oru kooli aula ehitamise korraldamiseks. Vastava põhimõttelise otsuse tegi volikogu juba juunikuisel istungil. Seitsmendas päevakorrapunktis tunnistati kehtetuks viis aegunud määrust endiste valdade aegadest.

Viimases päevakorrapunktis määrati kindlaks järgmise volikogu toimumise aeg ja koht, 17. oktoober, Kullamaal.

Kõik Lääne-Nigula volikogu protokollid on kättesaadavad valla koduleheküljel.

Naabrivalve – hooli, märka, reageeri

Jüri Siim
Eesti Naabrivalve maakondlik arendusjuht

Hiljuti allkirjastati neljapoolne leping vallavalitsuse, politsei, Eesti Naabrivalve ja MTÜ Österby Külaseltsi poolt uue naabrivalve piirkonna loomiseks. Liitujaid oli 16 majapidamist. Vallas on seni liitunud 13 piirkonda 171 majapidamisega. Piirkonna vanema Ringo Härma sõnul tekkis mõte naabrivalvest juba mõnda aega tagasi, kui kohapeal käis naabrivalvet tutvustamas tegevjuht Marek Väljari. Talvisel ajal kui jää kannab, on piirkonnas näha rohkem võõrast rahvast. Sooviks oli hoida naabritega tihedamat kontakti üheskoos panustades kuriteoõnnetusse ja ohu korral üksteist abistades. Kaasa aitas ka meediast saadud info mujal toimuvate varguste ja hülgaansuste kohta. Lisaboonuseks on Naabrivalve liikumisega kaasnev ühtekuuluvustunne ja ühise tegutsemise rõõm. Paigaldatud naabrivalve sildid annavad teada, et piirkonna inimesed suhtlevad omavahel ja hoolivad üksteisest. Sõbralik naeratus ja „Tere,“ naabrile olgu esimene samm, et muuta tõeliseks kodu piirkond, kus elate. Naabrivalvega liitumine on odavaim turvalisuse tõstmise viis. Naabrivalvega liitumisest huvitunud leiavad vajalikku infot ka MTÜ Eesti Naabrivalve kodulehelt :www.naabrivalve.ee.

Vallavanema vastuvõtuajad novembris

- 4.11 Martna osavallavalitsus
- 11.11 Kullamaa osavallavalitsus
- 18.11 Noarootsi osavallavalitsus
- 25.11 Nõva osavallavalitsus

Vastuvõtuks registreeri eelnevalt e-posti teel
mikk.lohmus@laanenigula.ee
või telefonil 511 9343

**Lääne-Nigula
valla ajaleht**

Väljaandja:
Lääne-Nigula Vallavalitsus,
heli.randes@laanenigula.ee, 473 5050
Kujundus: OÜ Absoluutne
Ilmub ka veebis www.laanenigula.ee
Tiraaž 3068 eks.

Maal elamise päev Lääne-Nigulas

28. septembril toimunud esimesel üle-eestilisel Maal Elamise päeval, milles osales 36 omavalitsust, külastas omavalitsuste asutusi, külamaju, ettevõtteid ja sündmusi ligi 17 000 inimest, kelle seas olid nii kogukondade oma inimesi kui ka maale elama asumist plaanivaid linnainimesi.

Lääne-Nigula vallast otsustasid kevadel neli piirkonda – Martna, Risti, Palivere ja Oru, et nemad on valmis oma kandis külastajaid vastu võtma ja selle päeva huvitavaks tegema! See tähendas igas piirkonnas meeskonna loomist, mõttetalgud, koostöö korraldamist asutuste, ettevõtete, organisatsioonide, kinnisvaramaaklerite, külavanemate ja külaelanikega.

Kogu selle asjaajamise tulemusena tekkisid igasse piirkonda oma kesksed sündmused – Martnas, Rõudes ja Koelas korraldati sügislaad, Ristil oli vahvad kontserdid, Paliveres suusaradade jooks ja Palivere mäng, Orul avati jalgpalliväljak ja külalisi ootasid mitmed kodud, kus pererahvas varasemalt linnast maale kolinud.

Laupäeval, 28. septembril ajavahemikus kell 11-16 oli neljas piirkonnas kokku võimalik külastada 53 erinevat paika ja leida palju huvitavaid tegevusi.

Korraldajad oli kõik usinalt eeltöö teinud ja valmis külastajaid vastu võtma, aga veel eelneval õhtul ei teadnud keegi, mis laupäeva hommikul juhtuma hakkab, kas istuvad korraldajad omapead ja mitte kedagi ei tule või tuleb nii suur hulk inimesi, millega me ei oska midagi peale hakata. Õnneks ei olnud ei ühte ega teist, külastajaid jagus terveks päevaks, korraldajatel oli aega inimestega suhelda, oma kandi elu tutvustada ja infot jagada.

Iga külastuskoht pidas arvestust oma külaliste kohta ja päeva lõpuks saime teada, et Lääne-Nigula vallas oli kokku 2460 külastust. Tõsi, mitte küll inimest, sest üks inimene käis enamasti mitmes kohas. Üle-eestilises arvestuses edestas meid ainult Nõo vald Tartumaal, nendel oli 500 külastust enam!

Tähtis ei ole arvuline näitaja vaid see, et inimesed said kasulikke teadmisi piirkonna ettevõtete, asutuste kohta, löid uusi kontakte, uurisid nii kinnisvara kui kaugtöö võimalusi. Nii mõnelgi linnainimesel hakkas mõte liikuma – võib olla siiski...?!

Kõige suurem kasu oli meil endil, taas oli tore kogeda, et meie kogukondades on innustunud ja ettevõtlikud inimesed, kes koos tegutsedes muudavad maaelu paremaks ja huvitavamaks!

Kõige selle preemiaks oli imeilus sügisene ilm ja kogemus, et maal on ka muul ajal kui suvel jätkuvalt hea ja ilus elada!

Täname peakorraldajaid - Kai-ri Seiton Martnast, Tiina Ojamäe Ristilt, Risto Roomet Paliverest, Cynne Põldäär Orult ja nende kaudu kõiki teisi, kes Maal Elamise päeva läbiviimiseks seotud olid,

teid oli terves vallas kokku ligi 100! Eesti Külaliikumise Kodukant pressiteatest: „Kui kogukonnad koos valdada oma elu üle uhked, tõmbab see ka teisi kaasa. Inimene liigub sinna, kus teda oodatakse!“

Maal elamise päev, 28. september 2019

Küllike Valk
Martna kirikuõpetaja

Kevadel, Lääne-Nigula valla MTÜ-de infotunnil, räägiti valla arngukavast ja paljudest asjadest ning muu hulgas ka uuest üleriigilisest algatusest – kutsuda inimesi maale, päriseks, elama ja töötama.

Kuna Lääne-Nigula vald on suur, siis otsustas vallavalitsus, et ülevalla ühte ja koordineeritud üritust ei tehta, lisaks puuduvad selleks ka rahalised toetusvahendid. Võtsime osavalla aktivistid kokku ja meie tubli osavallasekretäri Kai-ri Seitoni eestvedamisel mõtlesime hoolega järele, millised on meie valikud. Kas me jääme rahule hetkeolukorraga, kus igal sügisel on oht, et kool või lasteaiad pannakse kinni, kuna lapsed pole piisavalt, tühjaks jäänud talud ja külad jätkavad lagunemist või näitame maailmale, et meile meeldib maal ja tegelikult on elu maal täiesti võimalik. Otsisime üles oma ettevõtjad, haaravad edulood. Osavald luges üle

müügil olevad kinnisvaraobjektid ja vabad töökohad. Vabaihendused otsustasid tuua pildile omad rõõmsad kogukonnale suunatud tegevused. Martna koolimajas esitleti lapsevanematele robotimateemat. Avatud oli noortekeskus, lasteaiad, raamatukogu, talud, autoremonditöökoja. Rahva huvi oli suur ka kahe osavallas toimunud laada vastu. Rõude külamajas toimus käsitöölaad ning Martna kirikuehisel parkimisplatsil juba kolmandat aastat sügislaad „Õuntest hobusesõnnikuni“. Kohalikud talunikud olidki väljas erinevate kaubagruppidega tööpoolest õunte, kartulite, mooside, vorstide, suitsukaala, jahu ja menuka hobusesõnnikuga.

Laadaliste meeleolu hoidis lustliku lõõtsaduuo Valdi ja Marge. Kogudus jagas laadasuppi. Päeva pärliks oli kirikukontsert. Alustasid Haapsalu poistekoori ilusad ja puhtad lastehääled Kadri Kelneri juhatusel. Kirikukontserti jätkas Siiri Känd-Ashilevi kavaga Mis värvi on armastus. Armastusel on mitmeid nägusid ja tal on palju värve. Eriti sügisel oleme tänulikud värvikülluse eest. Oleme tänulikud Jumalale hoidmise eest. Põllumehed on tugevad ja visad, aga nad oskavad ja tahavad ka panustada kogukonna ellu. Me hoiame meile usaldatud hindamatut vara – elu meie külades. „Oo Eestimaa, oo sünnimaa. Kuni su küla veel elab, elad sina ka.“

KIRIKUTEATEID:

Pühapäeval, **6. oktoobril** kell 13 jumalateenistus armulauaga (kirikus)

Laupäeval, **12. oktoobril** kell 11 sügistaugud Martna kirikuaias (või kogudusemajas)

Pühapäeval, **20. oktoobril** kell 13 lõikustänapüha jumalateenistus armulauaga

Laulukooriproovid teisipäeviti kell 18 (kogudusemajas)

Noored koolis – põnevad ideed ja uus hingamine!

Üle Eesti otsitakse noori inimesi koolidesse õpetajaks. Palivere Põhikooli on juba kaks aastat järjest tulnud tööle noor, suisa verinoor õpetaja. Nad on ise tulnud, „Noored kooli!“ programmiga. Õpetaja Mari Vasar on muusika-õpetaja ametit pidanud nüüdseks veidi üle aasta, õpetaja Rivo Reinsalul on kogemust ja muljeid õpetaja tööst vaid ühe kuu jagu. Värsket verd on igasse kollektiivi vaja, sest siis lisandub kooliel- lu põnevaid ideid, särtsu, uut hingamist.

Mõned päevad tagasi tähistatud õpetajate päeva puhul esitan noortele kolleegidele mõned küsimused, esmalt traditsioonilisemat laadi.

Miks õpetajaks? Pole see ju ihaldatuim ja ka kõige paremini tasustatav amet.

Mari: „Läksin esmalt muusikat õppima lihtsalt eesmärgiga ennast täiendada. Juba esimesel ülikooliaastal vaatasin oma tollast lauluõpetajat sellise pilguga, et mina tahaks ka seda teha. Just nimelt laulmist õpetada ja häält seada. See tegi magistrieriala valiku väga lihtsaks: läksingi Eesti Teatri- ja Muusikaakadeemiasse vokaalpedagoogikat õppima. Magistrantuuri kõrvalt töötasin ühes eramuusikakoolis eelkooliealiste lastega ja õpetamine ei tundunudki enam nii hirmus. Palivere Põhikooli õpetajaks sattusin lõpuks täiesti kogemata.“

Rivo: „Arvan, et süüdi on kaitsevägi. Seal oli mul esimene võimalus inimesi juhendada, õpetada ja arendada, näha inimese arengut kõrvalt, teades, et just mina olen selle taga. See on parim palk, mis saada võib. Pärast kaitseväge läksin Tallinna Ülikooli kehakultuuri õppima ja sealt läks kõik kui lepase reega. Tänaaks tunnen, et tahan ja suudan panustada laste ja noorte nii füüsilisse kui ka vaimsesse arengusse, et ühiskond saaks aktiivsemaks ja sportlikumaks. Ja tasustamise asjus arvan, et selle ameti väärtus on ühiskonnas tõusuteel, sest noori õpetajaid on vähe. Kui praeguste õpetajate, vanemate õpetajate põlvkond koolist lahku, siis on kriis. Küll siis palgaga meelitama hakatakse.“

Miks Palivere kooli?

Mari: „Olin tol hetkel just magistrikaadi omandamas, kui mu isa käis Palivere Põhikooli kevadkontserdil ja sattus rääkima direktoriga, et neil läheb muusikaõpetaja ära. Uut oli vaja. Isal tuli siis mõte, et tema tütar ju õpib midagi seoses muusika ja pedagoogikaga (eriala nimi ei tahtnud kuidagi meelde jääda), ja mainis seda direktorile. Nii see info minuni jõudis. Esimese hooga naersin ma ta välja, sest see kõlas täiesti jaburalt. Siis läks paar päeva mööda ja ma hakkasin mõtlema, et see oleks tegelikult päris lahe võimalus. Mul puudus perspektiiv ja järgmine samm peale kooli lõpetamist. Otsustasin seda

pakkumist võtta kui märki, et ju siis oligi see minule mõeldud. Nii ma siia kandideerisin ja sattusingi. Olen selle üle väga rõõmus.“

Rivo: „Palivere kool on minu jaoks parim valik. Olen selle kooli vilistlane. Kodukohas on tuttavad õpetajad, õpilased, lapsevanemad, spordikompleks ja kogu inventar. Tuttav koht on parim stardipakk.“

Teie esimesed muljed Palivere koolist kui tööko- hast?

Mari: „Eks ma alguses vist ikka kartsin küll: täiesti ilma ettevalmistuseta oli vaja klassi ette minna. Polnud ma ju kooliõpetajaks õppinud! Väga hästi mäletan aga kolleegide tuge.

Esimestel nädalatel käidi mult palju küsimas, et kuidas on ja kas ma ikka tulen toime või vajan abi. Tugisüsteem oli ja on super. Nüüd, kui olen õpetajana töötanud aasta ja natuke peale, mõistan, et kõige parem asi selle töö juures on rutiini absoluutne puudumine. Igal päeval on pakkuda mõni uus väljakutse ja naljakas seik.“

Rivo: „Palivere kool on töökohana mõnus, hubane, heasüdamlik. Olen aus ja ütlen, et tööko-
ha olemuse ja loomuse määrab ikkagi perso-
nal, ükski materiaalne hüve ei asenda kollektiivi. Personali osas tunnen, nagu töötaksin parimates tingimustes. Mind toetatakse, aidatakse ja nõustatakse kõikide poolt, kui vaid seda vajan.“

Igas koolis on Tootsid. Kuidas nendega hak- kama saate?

Mari: „Igas Tootsis on terake Arnot. Hea õpetaja oskab selle Arno Tootsi seest välja meelitada. Elu (loe: aasta koolis) on näidanud, et pooled Tootsid käituvad tootsilikult lihtsalt seetõttu, et neil on igav ja õpitav on liiga lihtne. Aga eks ma toimeta ikka katse ja eksituse meetodil: pole kaht identset last ega olukorda. Mis toimib ühega, ei toimi teisega.“

Rivo: „Minul on väga lihtne. Hetkel pole ühtegi Tootsi, kes julgeks olla lõpuni Toots. Kehalise kasvatus õpetajana arvan, et minu kohustuseks on kasvatada distsipliini ning Tootsid peavad hakkama sellega arvestama. Ühe kuuga näen juba drastilisi muutusi. Ma ei karju õpilaste peale, piisab, kui neile otsa vaatan ning küsin, mis valesti läks. Õpilane hakkab ise rääkima ja õpib nii oma vigadest.“

Kuidas julgustate Arnosid?

Mari: „Mina kipun olema seda meelt, et kool peaks lapse natukene proovile panema. Mitte nii palju, et ülesanded üle jõu käiks. Kui aga mitte miski pead murdma või pingutama ei pane, siis jääb puudu ka õnnestumisele järgnevast edu-
la-

muusest. Kõige olulisem ongi Arnosid märgata ja anda neile ka jõukohased ülesanded.“

Rivo: „Mina ei nõua kelleltki midagi, minu kohustuseks on õpilasele selgeks teha, kuidas ja mis on õige, ma ei keskendu valele. Motiveerin õpilasi ületama iseennast ja enda seniseid võimeid ning tänaaks on see juba vilja kandnud. Õpilased avastavad endas oskusi ja julgust, millest neil varem aimugi polnud.“

Kuivõrd erineb teie praegune amet lapsena unistatust?

Mari: „Minu esimene klassijuhataja lasi meil algkoolis kirjutada lühikirjandi “Mina 10 aasta pärast” ja jagas neid kirjatükke hiljuti meiega. Kirjutasin toona pikalt, kuidas tahaksin suurena lauljaks saada. Teoreetiliselt laulan ma nüüd päevad läbi, seega väga mööda ei pannudki. Kõik kolm gümnaasiumiaastat olin ma aga surm-
kindel, et lähen peale keskkooli hoopis Lennuakadeemiasse ja õpin lennujuhiks. Siis sai gümnaasium läbi ja Lennuakadeemia asemel leidsin end hoopis Tallinna Ülikoolist muusika eriala sisseastumiskatsetelt.“

Rivo: „Lapsena unistasin rekamehe kutsest, vahepeal sõduriks saamisest ja siis juba õpetajaks või treeneriks olemisest. Varasemad unistused olid ikka väga erinevad. Kui hakkasin unistama õpetaja või treeneri ametist, siis pidasin seda kaua aega pelgalt unistuseks, ei arvanud, et suudan unistust realiseerida.“

Mida te loodate õpetajana saavutada?

Mari: „Esimese hooga ilmselt maailma muutma ei hakka. Kui iga õpilane leiab endale kas või imepisikesed killukese, mis minu tundidest ellu kaasa võtta, siis on minu töö tehtud. Usun, et muusikaõpetuse põhiülesanne üldhariduskoolis on arendada lapse silmaringi, ja seda üritan ma ka maksimaalselt teha.“

Rivo: „Soovin väga anda lastele positiivse emotsiooni ja kogemuse liikumisest ja spordist tervikuna. Tahan laiendada nende teadmisi spordi vallas, anda võimalus omandada õige tehnikat ning luua lai aluspõhi edaspidiseks spordiga tegelemiseks.“

Kolleegi õlga tunnete?

Mari: „Tunnen ja kuidas veel. Kollektiiviga on mul igati vedanud. Algaja õpetajana tuleb tihti ette olukordi, millega kogemuse puudumisel lihtsalt toime ei tule. Vähemalt korra nädalas käin kelleltki mõne situatsiooni kohta nõu küsimas või lihtsalt muret kurtmas. Minema pole veel keegi saatnud, alati kuulatakse ära ja aidatakse nõu ja jõuga.“

Liitklasside õpetajate koolitusel Kihnus

26.-29. septembril korraldasid Eesti Liitklasside Õpetajate Liit ja Kihnu PK ülevabariigilise seminari liitklasside õpetajatele „Liitklasside rõõmud ja mured“. Koolitusel jagati teadmisi ja kogemusi liitklassides õpetamise võimalustest. Samuti said osalejad metoodilisi materjale ja nõuandeid-ideid, mida oma töös rakendada. Kihnu kool pakkus omalt poolt seminarist osavõtjatele võimalust külastada erinevaid liitklasside tunde ning osaleda hiljem analüüsivates vestlusringides. Koolitusel valitses hästi sõbralik ja positiivne õhkkond ning oma arvamuse

Rivo: „Tunnen, tunnen ja veel kord tunnen! Kollektiiv on toetav, mõistev ja hooliv. Olen väga õnnelik, kuid lapsena ise Palivere koolis käies ei osanud mõeldagi, et ühel päeval võiksin oma õpetajatega sama pulga peal olla.“

Õpilane Mari ja õpetaja Mari - palju on sarnasusi ja erinevusi suhtumises õppimisse, enese kallal töötamisse?

Mari: „Ega ma kooli ajal mingi musterõpilane ei olnud. Mäletan, et tegin gümnaasiumiaastmes selged valikud, millele pühendun ja millele mitte. Kõike ei jõua ju keegi hästi teha, polegi ju vaja. Ma ei eelda ka oma õpilastelt, et neile kõik meelde jääks või veel vähem, et kõik räägitu neid huvitaks. Õpetaja ülesanne on jagada õpilastega kõiki oma tarkusi, aga õpilase ülesanne on nende tarkuste seast endale oluline väl-
ja noppida.“

Samalaadne küsimus on nüüd ka Rivole.

Rivo: „See küsimus ajab naerma ja samal ajal nutma. See paneb mind mõtlema nende-
le vaestele õpetajatele, kelle õpilane oli Rivo (Margiti vahemärkus: hullu polnud midagi). Täna ütlen aga, et vaesed õpilased, kelle õpetaja on Rivo, seda kõige paremas mõttes, kuna sunnin neid ennast tõsiselt pingutama. Muutusi on minus veel, sest inimene kasvab vaimselt kogu elu. Suhtumine õppimisse on totaalselt muutunud: kunagi õppisin emale, täna aga iseendale, et mul oleks teistele midagi anda. Enese kallal töötamine on tänaaks mu igapäevane tegevus. Varem ei viitsinud ma vaeva näha, ei teinud enda heaks midagi, ei kontrollinud sõnu ja tegusid.“

Teie kõige suurem üllatus koolis?

Mari: „Usun, et kõige suuremaks üllatuseks on endiselt see, et õpetaja on ka inimene. Mäletan oma kooliajast õpetajat mingi müütilise olendina, kes kõike jaksab, oskab ja suudab. Nüüd tuleb välja, et õpetajad on mõnikord samuti väsinud, tüdinud või haiged. Kes oleks osanud arvata?“

Rivo: „Maril on väga hea vastus! Ka mina ei osanud näha õpetajates inimest, nüüd aga näen.“

Niisugused need noorte õpetajate arvamused ja muljed on, täis positiivsust, entusiasmi. Ja Marit ja Rivot jagub meil koolis kõikjale, küll õpilasi spordivõistlustele innustama, küll näitemängule muusikat salvestama, muusikakooli õpilastele kitarri õpetama. Ja meie, vanemad kolleegid rõõmustame noorte üle.

Küsis Margit Ülevaino
Palivere Põhikooli õpetaja, noorte kolleeg

Erasmus+ projekt Martna koolis

1. oktoobrist stardib Martna Põhikooli juhtimisel järjekordne kahe aasta pikkune Erasmus+ projekt ROBOCODERS Zin4.0.

Lähtuvalt Martna kooli selle aasta tööplaanist on seekordse rahvusvahelise koolide koostöö projekti sisuks robotika ja programmeerimine.

Meie koolist on haaratud 6. - 9. klassi õpilased. Partneritena lõövad projektis kaasa meie õpilaste eakaaslased Türgist, Itaaliast, Rumeeniast, Poolast ja Portugalist.

Projekt algab partnerriike ja projekti tutvustava stendi loomisega. Järgmisena kuulutame välja projekti logo konkurssi. Projektiga seoses kavandame ka teisi vastava ainevaldkonnaga seotud tegevusi. Esimene projektikohtumine toimub detsembri alguses Türgis, Antalyas. Meilt sõidavad sinna 9. klassi õpilased, kes osalevad erinevates robotika töötubades.

Kairi Mustjatse

Projekti koordinaator

Kaasrahastas
Euroopa Liidu programm
„Erasmus+“

Martna raamatukogu lugemissoovitus.

Kui kõlavad lasud ja voolab veri, siis ilmuvad kohale kriminaalpolitsei uurijad Marko Tammik ja Piret Velliste, et asjasse selgust tuua. Nagu elus sageli, peituvad kurbmängude põhjused minevikus. Kirjanik ja ornitoloog Eet Tuule on selle kriminalistide paari loojaks ja nende põnevatest juurdlustest saab lugeda romaanides „Jaanituli Käopesas“, „Kuristik raiesmikul“ ja „Päevikukütid“.

Eet Tuule on oskuslikult hingelähedase ornitoloogia huvi ka oma teostesse sisse kirjutanud. Lisaks neile kriminaalromaanidele on kirjanikul ilmunud veel raamatuid, mida tasub kindlasti raamatukogudest küsida, et nende seltsis pimedatel sügisõhtudel mõnusalt aega mööda saada.

ÕPETAJALE

Eelmine õppeaasta oli juba alanud. Õppeaasta oli kenasti sisse juhatatud, võis hetkeks hinge tõmmata. Tegin, koolijuhina, tiiru maja peal – et ehk vajab mõni ukse link, põrandaliist või trepiaste töömehe lihvi – tarvis mured kaardistada ja koolipidajale edastada. Mõõdudes muusiklassist märkas inimese juures stendil kirja: „Me liigume laulupeo poole!“. Aga muidugi, ees ootas ju juubelilaulupidu. Nii selgelt, lihtsalt ja kõigile mõistetavalt oli Risti põhikooli muusikaõpetaja Ivi Küla õppeaasta eesmärgi seadnud.

Iga õpilane, kes muusikaklassi sisenen, teadis, kuhu teel oldi. Õpetaja Ivi oli koos oma õpilastega teel eesti keele ja kultuuri, eesti laulutraditsiooni väärtustamise, kinnistamise ja edasikandmise poole. Need on väärtused, mida õpetaja Ivi Küla oma õpilastesse sisendab.

Vaevalt, et leiduks eestimaalast, kes ei teaks, et äsja möödunud suve tipp-sündmus oli XXVII laulupidu.

Küllap oli Eestmaal küllaga koore, kes kõik juubelilaulupeole pürgisid, kuid õnn kõigile paraku ei naeratanud. Kas ei olnud eesmärk nii selgelt seadud või ei olnud küllalt järjepidevad, kes teab.

Ka Risti Põhikoolis leidis skeptikuid: „See ju ikkagi suur juubelilaulupidu, ega sinna iga väikekooli lüögile saa.“ Ivi Küla oli aga kõigutamatult loobumise ei tulnud tema puhul kõne alla. Kui ettelaulmise katsed olid juba alanud, nägin kord öösel kummalist und. Ses’ unenäos sõitis Gustav Ernests neljahobuse kaarikul Tallinna Raekoja platsile, väljus kaarikust ja hüüdis: „Koorid! Valmis panna!“ Ei ole küll unenägude usku, kuid hommikul kooli jõudes jutustasin oma unenäost ka õpetaja Ivi. „Kas meie kooli laulukoor oli Raekoja platsile juba üles rivistatud, oli see unenäos näha?“ küsis õpetaja Ivi. Enesekindluse noot tema hääletoonis oli sedavõrd veenev, et ei julgenud ütelda: „Koor ei näinud ma üldse.“

Ja enesekindlus viis sihile. Risti Põhikooli laululapsed seisisid üheskoos teiste tuhandete lauljatega laulukaare all ja vahendasid EESTI KULTUURI kümnetele tuhandetele kuulajatele. Eks me ju tea, et juubelilaulupeo avakontsert kandis pühendust: „Õpetajale.“

On rõõm tõdeda, et eesti kultuur tähtsustab üha enam õpetajat. Täna õpetajatel on olnud oma õpetajad, nendel omakorda omad. Nii ka õpetaja Ivi Küla. Ja nõnda saab nii mõnestki Ivi Küla õpilasest kellegi õpetaja ja ehk ka õpetajate õpetaja. Õpetajate päevale eelnevatel päevadel on tavaks saanud õpetajaid tunnustada ja tänada nii piirkondlikult kui ka üleriigiliselt – korraldatakse vastuvõtte ja kontserte. Samuti toimub üleriigiline Aasta Õpetaja auhinna-gala «Eestimaa õpib ja tänab», kus valitakse aasta õpetaja. On heameel tõdeda, et Risti Põhikooli õpetaja, sedapuhku muusikaõpetaja, Ivi Küla on pääsenud üleriigilise aasta õpetaja

ja auhinna-gala finaali. Ja õpetaja Ivi väärib seda tähelepanu aega.

Ivi Küla on muusikaõpetaja, kelle jaoks ei ole õpilase musikaalsus mitte

kaasasündinud privileeg, vaid iga lapse puhul arendatav, süstides igasse lapsesse muusikaarmastust just sellisel moel, mis antud last ja tema huvisid kõnetab.

Palivere Lasteaed – HEA LASTEAIA TEERAJAJA

Kerda Ledis
Palivere Lasteaed Pübeleht direktor

lasteaiaõpetaja amet on palju rohkem kui esmapilgul arvata võiks. See on

suuri igapäevaseid väljakutseid täis ning eeldab enesearendamist kogu elu. Kuna meie jaoks on laste igakülgne arendamine väga tähtis, otsustasime vastu võtta väljakutse osaleda

Tartu Ülikooli Eetikakeskuse poolt korraldatavast „Hea lasteaed kui väärtuspõhine lasteaed“ programmist. Tegime ära suure töö, analüüsisime meie lasteaia kahe aasta suurt arengut kaas-aegse õpikeskkonna loomisel. Palju on saavutatud, väga palju on veel teha. Meie lasteaias on meeskond, kes tegutseb ühise eesmärgi nimel. Tööga rahulolu on kasvanud, sest saame tänu väärtuskasvatusele lastega palju paremini hakkama ning ei keskendu probleemidele, vaid nende lahendamisele. Iga laps on eriline, kes vajab tuge, vajadusel individuaalset lähenemist ning hellust – koostöö kõigi osapoolte vahel ning ühtsed käitumisviisid aitavad laste arendamisele väga palju kaasa.

Lisaks õpetame lastele eneseregulatsioonioskust, mis on aluseks edukale ja rõõmupakkuvale tulevikule. Selle töö eest anti meile üleriigiline tunnustus väärtuspõhiste muudatuste juhtimise, ühistel kokkulepetel põhineva kasvukeskkonna loomise ja õuesõppe väärtustamise eest. Tunnustus anti üle 26. septembril Eesti Rahva Muuseumis toimival väärtuskasvatuse konverentsil.

Suur tänu Palivere kogukonnale usalduse eest ja erilised tänud Palivere Lasteaia töötajatele, tänu kellele on kõik see saanud võimalikuks.

Spordinädala raames toimus Taebla Kooli õpilastele orienteerumine

Ester Rodima
Taebla kooli huvijuht

Spordinädala raames toimus 26. septembril Taebla Kooli õpilastele orienteerumine. Õpilastest moodustati 9 segagruppi, mis pidid läbima kaardi järgi 8 põnevat punkti + 5 fotopunkti, punktid läbis ka õpetajate grupp. Punktides said õpilased vibu lasta, aja peale võimalikult palju asju meelde jätta ja neid hiljem nimetada, Nigula kiriku aias fotode järgi asju otsida, discgolfi mängida, metsast asju otsida, inimtükkide teha, täpsusviskamisega küsimustele vastata ning kõie peal jõge ületada.

Suur aitäh punktide läbiviijatele - Veljo Ilumäe, Helin Ilumäe, Riina Kopti, Karmen Aavik, Remi Neitsov, Liina Räli, Joel Reinaru, Silja Pikkaro, Ave Larionova ja Sergo Viil. Läbiviijad kiitsid väga õpilasi ning õpilased jäid ise ka päevaga rahule.

Läänemaa koolinoorte tervise- ja ohutuspäev

11. septembril oli Oru ja Risti koolis palju sagimist. Toimus järjekordne, seitsmes õppepäev Läänemaa koolide VIII klasside õpilastele. Osalesid 9 kooli õpilased – ühtekokku 198 õpilast.

Orul oli poistele 5 töötuba: maanteeametilt kaks ning Päästeamet, politsei ja Keskkonnaamet.

Ristil oli samuti 5 töötuba: PERHi tohtritelt esmaabi-koolitus, käsitöömeistrid, rahvariiete töötuba. Ka Politseil, Maanteeametil ja Läänemaa Naiste Tugiskusel oli töötuba.

Noortele läks see päev korda. Meeldiv oli, et koolid löövad innukalt kaasa.

Suured tänud Oru ja Risti kooliperele, kes sellesse sagina välja kannatasid. Eriline tänu huvijuhtidele Liisa Lintsile ja Kail Vislale.

Mai Jõevee, projektijuht, Läänemaa TEK koordinaator

Maal elamise päev Oru piirkonnas

Eve Tamm, Linnamäe Arenguselts (LAS)

Tore oli näha, kui kogukond nagu üks pere oli valmis külalisi vastu võtma. LASi Majas asunud Oru piirkonna staapi külastas päeva jooksul üle saja inimese. Fua-jees jagasid piirkonna kinnisvara kohta infot Pindi KV maaklerid Kaie Roos ja Virve Met-sis, mängutoas tegeles kõige väiksematega Linnamäe lasteaia kasvataja Regina Kleeman. Kohvikupere kostitas kõiki soovijaid sooja toidu ja maitsevate kookidega, ülakorrusel said huvilised tutvuda vabu töökohti ja kohalikku bussiliiklust kajastava infoga ning Oru kandi ajalugu kajastava topoteegiga.

Kahtlemata oli selle päikeselise päeva naelaks Linnamäe jalgpallistaadioni avamine, mis ku-junes meeleolukaks ja rahvarohkeks. Tore oli jälgida kahe põlvkonna kohalike jalgpallihu-viliste mõõduvõttu.

Kõik kohaletulnud said osa uhkest tordist, mille lõikasid lahti jalgpalliplatsi rajamise eestveda-jad Renek Loorens ja Renno Silde.

Oru Haruamtuukogu perenaine Kaja Puusepp viis läbi toreda töötoa, avatud olid ka Oru kool ja Linnamäe lasteaed, kus juhataja Marika Prik näi-tas lahkelt lasteaia ruume ja tutvustas tegemisi. Esimesel Maal elamise päeval osutusid külade kõige huvipakkumateks Oru piirkonna suuri-

ma, Saunja küla Haava aiandustalu, Paali-Vana-toa pilliroost maja ja Silma õpikoda, kokku üle 150 külastusega!

Ingkulas Mangu talus avasid oma kodu, näita-sid loomi ja rääkisid oma maale tulemise loost põlised tallinlased Kristina ja Andres Lembinen. Kärbla küla Tammeoru talus oli suurepärase võimalus vaadata omalaadses garaažikinos Matsalu Loodusfilmide festivali filme. Oru mesila juurest läbi Mõisaküla ja Soolu minnes, oli üleöö teeäärsete puude ja plankude külge ilmunud uue väljaande „Kruusateeleht“ muhe-dad, kohalikku elu kajastavad artiklid, mis jäävad veel mõneks ajaks teekäija meelt lahuta-ma. Soolu küla Taaveti talu õuel sai vaadata näitust, osta kunsti ja kuulata reipaid lugusid karmoškamängijalt.

Koela laada korraldajad võisid samuti õnnest-tunud päevaga rahule jääda. Head ja paremat käis ostmas ning laadamelust osa saamas üle kolmesaja inimese!

Jalukeses, Orul, Mõisakülas, Vedras, Seljakülas, Keedikas ja Saunjas olid esindajad valmis oma küla tutvustama, nii ka Uuskalda ja Roosta puh-kekülad.

Täname kõiki, kes kaasa aitasid ja soovime jätk-kuvalt suurepärase koostööd (ka naaber)piirkon-na külade aktiivsete ning abivalmis inimestega! Rohkelt rõõmu ja edu teie tegemistesse!

Kultuurisõnumeid Kullamaalt

Loit Lepalaan

Kullamaa kultuurimaja juhataja

Tänavune Kullamaa Rahvuspäev, mis saab toimuma k.a. 26. oktoobril on pühendatud meie kodukandi päritoluga Eesti- ja Läänemaa kul-tuuriloolistele suurtükkidele Jaan Veiderman-nile, Aleksander ja Mihkel Veidermale. Rah-vuspäevad Kullamaal on pika traditsiooniga ja nende ajalugu ulatub aastasse 1930, mil Kulla-maa Haridusselts koostöös Kullamaa Muusi-ka- ja Põllumeeste Seltsiga korraldasid esimese pidupäeva. Ürituse kavas olid kõnekoosolekud, ettekanded ja arutelud hariduse, kodukaunistamise ja isamaaliku kasvatus teemadel. Päevad lõppesid Kullamaa Teatriringi etenduse, kont-serdi ja seltskonliku osaga. Nõukogude Vene okupatsiooniga katkes Kullamaa Rahvus-päevade korraldamine. Aastast 2005 taastati traditsioon ning sügise saabudes tähistavad kul-lamaalased päeva, mille idee on väärtustada ko-dukandi rikkalikku kultuuripärandit ja ajalugu.

Tänavuse Rahvuspäeva üks päevakangelane Jaan Veidermann sündis ajal, mil Eestimaa kuu-lus Vene Keisririigi koosseisu ja suurriigi valit-sejaks oli Aleksander III, kelle perearst oli esi-mesi eestlasest meditsiinidoktoreid, Kullamaal

sündinud kirurg Gustav Reinhold Hirsch. Lõ-petanud Kuuda õpetajate seminari, töötas Jaan ligi 40. aastat Vaikna vallakooli juhatajana ja oli pea kõikide Kullamaa seltside asutajaliige ja kirjatöimetaja. Läänemaa esimese Eesti seltsi – Kullamaa Muusika Seltsi aruanderaamatus seis-ab märge, et 13. mail 1884 on Jaan Veidermann Jõgeva trahteris müünud oksionil viie rubla eest oma habeme (!) ja annetanud raha muusikaselt-sile pillide ostmiseks. Lääne Jaagu nime all tegi Jaan Veidermann kirjasaatjana kaastööd pea kõikide tolleaegsete Eesti ajalehtedega. Elanud pika ja väärrika ning tegusa elu, lõppes Jaan Veidermanni maine teekond 29. aprillil 1932. Tema põrm puhkab Kullamaa kalmistul, mida kau-nistab Kullamaa Põllumeeste Seltsi poolt telli-tud skulptor Herman Halliste kujundatud haua-tähis.

Jaani poeg Aleksander sündis Üdruma külas. Peale Peterburi Ülikooli lõpetamist sai Alek-sandrist tunnustatud Eestimaa haridus- ja ühis-konnategelane. Võidelnud Vabadussõjas ja ol-les Asutava Kogu liige, oli ta otseselt seotud Eesti Vabariigi sünnilooga. Aleksandri töömehe loosse mahub Eesti Vabariigi haridusministri portfelli, pikaajaline koolide ning paljude haridusalaste organisatsioonide juhtimine. Nõu-kogude Vene okupatsioonivõimud saatsid tegu-

sa koolimehe 15. aastaks vangilaagrisse.

1972. aasta 23. veebruaril lakkas tuksumast Aleksander Veiderma süda. Ta on sängitatud Tallinna metsakalmistule.

Aleksandri pojast Mihklist kasvas teadusemees. Keemia- ja tehnikadoktorina töötas professor Mihkel Veiderma tänases Tallinna Tehnika Ülikoolis õppejõuna. Eesti Teaduste Akadeemia liikmena täitis Mihkel aastakümneid Akadeemia asepresidendi ja peasekretäri kohuseid. Suure Kullamaa patrioodina oli Mihkel Veiderma ala-line küllaline kodukandi suursündmustel.

Akadeemik Mihkel Veiderma lahkus meie hul-gast oktoobris 2018, 26. oktoobril toimuval Kullamaa Rahvuspäeval avatakse kell 12.00 mälestusammas-kivi Jaan Veidermannile ja Aleksander ning Mihkel Veidermale. Samba õnnistab EELK Piiskop Tiit Salume ja kõne peab Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus. Ülesse on rivistatud Kaitseliidu Lääne-Maleva liputoimkond. Mängib Kullamaa Muusika Selt-si sõprade orkester Priit Aimala juhatusel. Päev jätkub kell 13.00 Kullamaa Kultuurimajas kõneluste ja ettekannetega ning pidupäevakont-serdiga. Kaetud on kohvilaud ning avatud näi-tused.

Tere tulemast Kullamaa Rahvuspäevale!

Kodutunnet luues ...

Martnas on käimas kaheksale töötule tööharjutus. Selle käigus omandavad nad erinevaid teadmisi ja teevad praktilisi töid Martna osavallas. Põhilisteks töödeks on küttepude ladumine Martna Põhikooli katlamaja juures ja avalikku ruumi ilmestavate objek-tide värvimine või õlitamine. Uue värvi sai Martna bussijaam, Martna kalmistu tööriistakuur, Rõude la-ternapostid külamaja ees ning metallpiire Rõude poe ees. Õliga sai kaetud Martna kalmistu varjualune ja käimla. Plaanis on veel lõpetada Rannajõe bussijaama õliga katmine, Rõude külaseltsi kasutuses oleva hoone välisuste värvimine ja tulevase palliplatsi pu-hastamine puudest ja võsast. Kõik tehtu näeb välja värske ja soliidne.

Kui minu käest küsitakse, et millega sa tegeled, vastan: „Töötutega“. Olen näinud neid pilkeid ja muigaid, mis ütlevad: „Ah töötud, mõttetu värk, mis neist tahta“. Hiljuti küsisin sellise reaktsiooni peale: „Ütle mulle kes neist on kõige põhjalikum? Kes ei jäta tööd pooleli? Kes vaatab, et töö saaks korralikult tehtud? Kes on visa? Kes on kiire? Kes rõõmuga on teisele abiks?“. Vastust ma ei saanud. Ei saanud ma vastust ka küsimusele: „Kuidas saab anda kellelegi hinnangut, teda tegelikult tundmata?“. Töötlus ei vali ja töötus ei ole valik.

Need samad töötud on meie oma inimesed – meie sõbrad, tuttavad, naabrid. Nad annavad oma panuse, et Martna Põhikoolis käivatel lastel oleks talvel soe ja mõnus õppida. Nead hoolitsevad meid ümbritse-va keskkonna eest. Värvides ja pintseldades avalikus ruumis olevaid bussijaamu, varjualust, tööriistakuuri, hoiame me kohalikes mõnusat kodutunnet ja küla-lisi tervitame, näidates hoolitsetud kodukohta. Tänu neile vilkatele kätele ja nobedatele näppudele on siia kõigil mõnus tulla ning kohalikel mõnus olla – eks ole ju?

-Sageli on tavaks kõike rahas mõõta. Ent kodutunnet, hubasust ning mõnustat olemist rahas mõõta ei saa. Tasustamata panus näib sageli justkui vähem väärt või väärakas olema. Kas olete mõelnud kui palju need meie kõigi hüvanguks tehtud tööd rahas väärt on ning kui palju jääb meie ühist raha nende tööde peale kulutamata? Võttes aluseks miinimumpalga, lisades makstavad maksud on tulemuseks üle 3300 eurone kokkuhoid.

Panustagem koos kodutunde loomisse ning võt-kem aega nii pisemate kui ka suuremate panustajate märkamiseks ning hea sõnaga tunnustamiseks. Hoiame üksteist ja mõnusat märkamist!

Tiiu Aavik, Töötute juhendaja

Valve Jürisson ja segakoor „Kuliste“

Valve on sündinud Hiiumaal ning lõpetanud sealse Jausa 7-klassilise kooli. Edasine õpingutee tõi ta mandrile, saades haridust Haapsalu Pedagoogilises Koolis ning lõpetades selle algkooliõpetajana. Suunamisega koolis töötades, hüüdis hing ikka muusika järgi. See hüüe oli sedavõrd tugev, et sellele vastu seista ei olnud võimalik ning Tallinna Muusikakoolis sai temast koorijuht. Koorijuhina on Valvel kogemust ligi 25 aastat. Koorijuhtimise kõrvalt õppis ta raamatukogundust ning töötas 24 aastat Rahvusraamatukogus muusikaosakonnas, millest 20 aastat juhatajana.

Siit jätkan juba Valve sõnadega.

Tänapäeva kiired elud sisustavad kõigi tehatahtjate olevikku. Pikajala mäe „kuuseriiskate tõmbekeskusesse“ on lisandunud kaasaegsed spordirajatised. „Hea ja kurja juur“ nutikas tark mees taskus, süles või laual on takjas, mis naljalt lahti ei lase. See on meie kaasaeg. Laseme seekord mõtte uitama aega enne meid või meie noorusaega. Aja- ja kultuurilugu tehti ka siis. Teemasid on palju, kuid piirdume seekord kohaliku segakoori „Kuliste“ (tegutses 1951-1988) looga. Valve oli „Kuliste“ koorijuht aastatel 1973-1987.

1951. aasta kolhoosniku palk oli kopikaid ning vaimuelu teadagi missugune! Eesti inimene on end alati välja murdnud vaimsest ängist. Küllap seda aitas ka õpetaja Alma Nõmme (Valve ema) loodud koor. Aegamisi paranesid ajad, sellega koos laienes koori tegevus. Lauljaid liitus Ristilt ja Taeblast. Koori töö pole kunagi piirdunud pelgalt laulude õppimisega. Sellega käis kaasas elav seltsielu: laulupeod, kontserdid, erinevad konkursid kus saavutati väga häid tulemusi. Ka siis olid materiaalselt abiks kohalikud asutused.

Kõik see väärrib meenutamist!

Ootame kõiki, kes on sellele ajale kaasaelanud või tahaksid teada, mis oli siis kui mind veel ei olnud...

Õhtuse muusikalise ettekande eest seisavad head Risti Muusikakooli lapsed!

Kohtumine toimub Palivere raamatukogus 24. oktoobril algusega kell 18.

Kohtume raamatukogus!

Martna Garaaz OÜ pakub soodsa hinnaga talverehve!!!

Hankook I Pike RS2 W429 naastrehev

185/65R14-55 eurot tk

195/65R15-57 eurot tk

205/55R16-72 eurot tk

225/45R17-108 eurot tk

225/40R18-127 eurot tk

Hankook Winter i cept IZ2 W616 lamell

185/65R14-48 eurot tk

195/65R15-49 eurot tk

205/55R16-70 eurot tk

225/45R17-102 eurot tk

225/40R18-122 eurot tk

Winter
iPike RS2 W429

Rehvid kohe kohapeal olemas. Asume Martnas.

Kontakt 56211069 või garaaz@martna.com

Hoia meie tegemistel silm peal ka Facebookis.

Saadaval ka teiste tootjate rehvid ja rehvimöödud

Hea hind

Venemaal toodetud Cordiant rehvid.

Cordiant Snow Cross naastrehev

185/65R14-45 eurot tk

195/65R15-50 eurot tk

205/55R16-58 eurot tk

225/45R17-85 eurot tk

Cordiant Winter Drive lamellrehvid

185/65R14-40 eurot tk

195/65R15-45 eurot tk

205/55R16-50 eurot tk

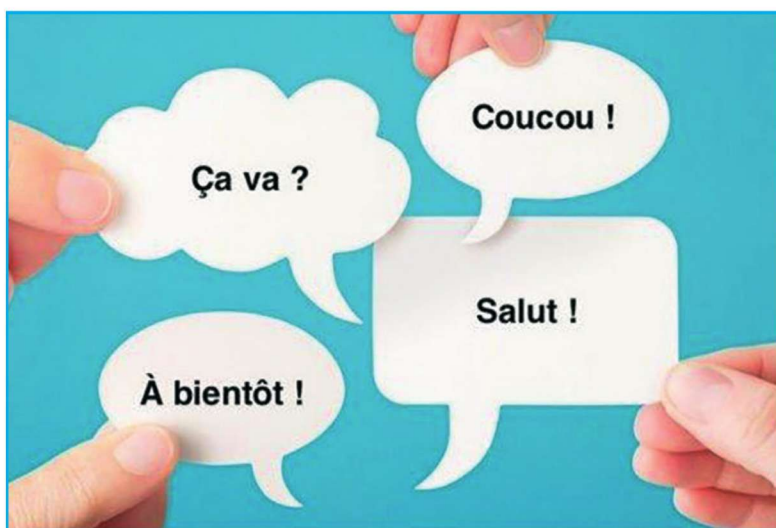
LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS

Martna kirikus

20. oktoobril A. D. 2019

kell 13

Kaasa teenib Martna laulukoor Piret Leimaa juhatusel

Stéphane Clavel

prantsuse keele tunnid

8. ja 22. oktoobril kell 17.00

(2 x kuus teisipäeviti)

Taebla raamatukogus

Lääne-Nigula valla
raamatukogud

APLIKATSIOON-VARJUTEHNIKA TÖÖTUBA

20.10.2019, Noarootsis

Teeme tikkimismasinaga
aplikatsioon-varjutehnikas mömmiku!

Töötuba on mõeldud kõigile õmblushuvilistele. Kasutame tikkimismasinat, sest see võimaldab tööl kiiremini valmida. Kodus saab varjutehnikat teha väga edukalt tavalise õmblusmasinaga.

Vanusepiirangut pole, töötuba sobib koolilastest vanaemadeni.

Ole kõrme registreerija ja veedame koos vahva pühapäeva!

Et oskaksin materjali arvestada, on töötuppa vajalik eelregistreerimine aadressil marge.haug@gmail.com või märkige end Embroidery File FB-s tulijaks.

Töötoa maksumus koos materjalidega on 17 eurot.

Juhendab Marge Haug

Asukoht ja info: Pürksi Tekstiilkäsitöökelder,

tervemnoarootsi@gmail.com.

Detailsem teave tervemnoarootsi facebooki lehel

TAEBLA KULTUURIMAJA

HOOAJA AVAPIDU

Lisaks tähistame Lääne-Nigula Valla Sünnipäeva!

26.10.19 Kell 20.00

PS TROIKA

ÕHTUT JUHIB: RIVO REINSALU

Üritus on Laudadega! Avatud on Puhvet!

PILET EELMÜÜGIST: 5€ (Taebla Söögipeatusest)

KOHAPEAL: 10€

Lisainfo: 56193846 (Riina)

Tantsu- ja laulu- etendus

ROMAD: MILLENNIUMI KESTEV TEEKOND

ESINEJAD

Mustlastantsu ansambel AL SOL

Rafael Sharafetdinov (laul)

Svjatoslav Bortsov (kitarr)

ÜLLATUSNUMBER!

19. oktoober 2019 kl. 17:00

Kullamaa Kultuurimaja

Piletid 7 EUR/5 EUR

Saadaval tund enne etendust kohapeal.

Kontserdi pikkus 1 tund 30 minutit.

Filmifestival KINO MAALE

07. – 27. oktoober 2019

Lääne-Nigula valla raamatukogud

Palivere raamatukogus:

16. oktoobril kell 19.00 - 4 taani lühifilmi täiskasvanutele: Pahv, pahv, edasi (2017), Tühine (2014), Seitse paati (2014), Suurenevad valud (2014)

Taebla raamatukogus:

17. oktoobril kell 18.00 - 4 taani lühifilmi täiskasvanutele: Pahv, pahv, edasi (2017), Tühine (2014), Seitse paati (2014), Suurenevad valud (2014)

24. oktoobril kell 13.00 - 3 taani lühifilmi noortele: Helium (2014) Nädalavahetuse isa (2013), Neetud tüdruk (2012)

Festivalifilmide näitamised kõikjal **TASUTA!**

Kogu festivali info ja täistekst: www.kinomaaale.ee, <https://www.facebook.com/kinomaaale>, indrek.jurtsehto@topo.ee, 5290785

HINGEDEPÄEVA KONTSERT

ESINEB: ANNA-LIISA NIINEMETS

Taebla Kultuurimajas

02. November 2019 Kell 15.00

TASUTA

IGAÜHEL NELI NÄGU

25. nov. kl. 19 Pürksi k/majas

HENRIK NORMANN

EVA PÜSSA

TARVO KRALL

KAILI NÄREP

TRIINU

Pilet 15 eurot, sooduspilet 13 eurot

Müügil Pürksi kultuurimajas

Naljakava

TEE ISE! makrameetehnikas POTIHOIDJA

Oru raamatukogus

24. oktoobril kell 18.30

Juhendab Kaja :)

&

23. oktoobril kell 17.00

Taebla raamatukogus

Juhendavad Asta ja Epp :)

Lääne-Nigula valla raamatukogud

SPORDIKLUBI RISTI

Risti Spordihoones

kolmapäeviti kell 18 võimlemine ja kell 19 Kundalini jooga.

Võimlemine tasuta, jooga panus 4.50.

Noarootsi Käsitöökoda avatud

neljapäeviti kell 16.30 - 18.00

Tule meisterda keraamikat

Kui soovid tulla mingil teisel päeval, siis helista 5545400 Ivika või 555 07282 Marika

MADE IN NUCKO

KOPPLAADURITEENUSED

(kaeve- ja planeerimistööd)

TEL. 569 672 72 MARKO

Infopäev Läänemaa vaegkuuljale

Teisipäeval 29. oktoobril 2019 toimub Haapsalu Sotsiaalmajas

(aadressil Kastani tn 7, Haapsalu linn)

Kuulmisrehabilitatsiooni Keskuse vastuvõtt vaegkuuljatele. Läänemaa vaegkuuljad saavad kuuldeaparaadi, keskuse spetsialistide nõustamist ja igakülgset abi.

Palume kindlasti registreerida telefonil 52 40 325.

Läänemaa Vaegkuuljate Ühingu juhatus